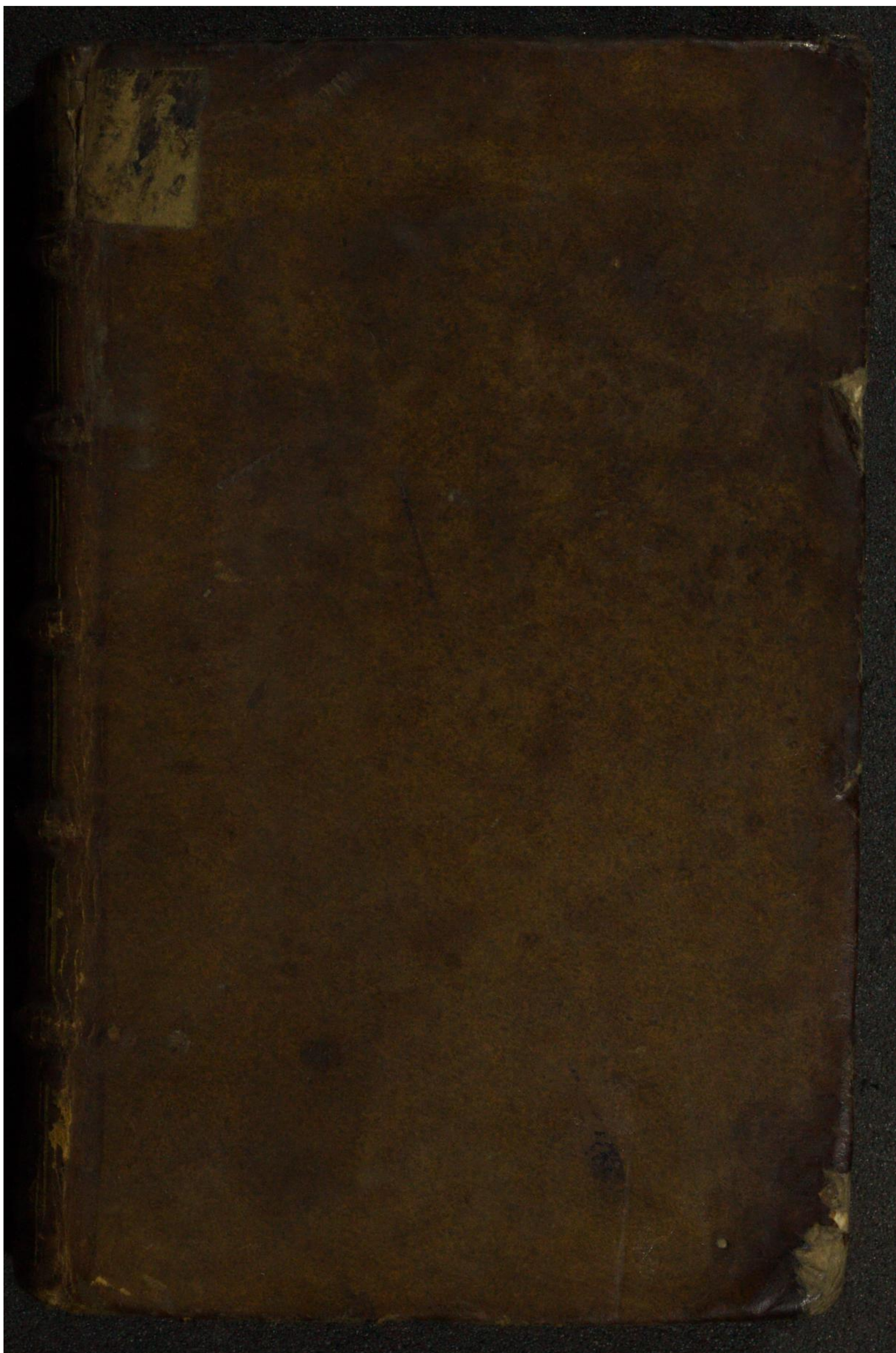
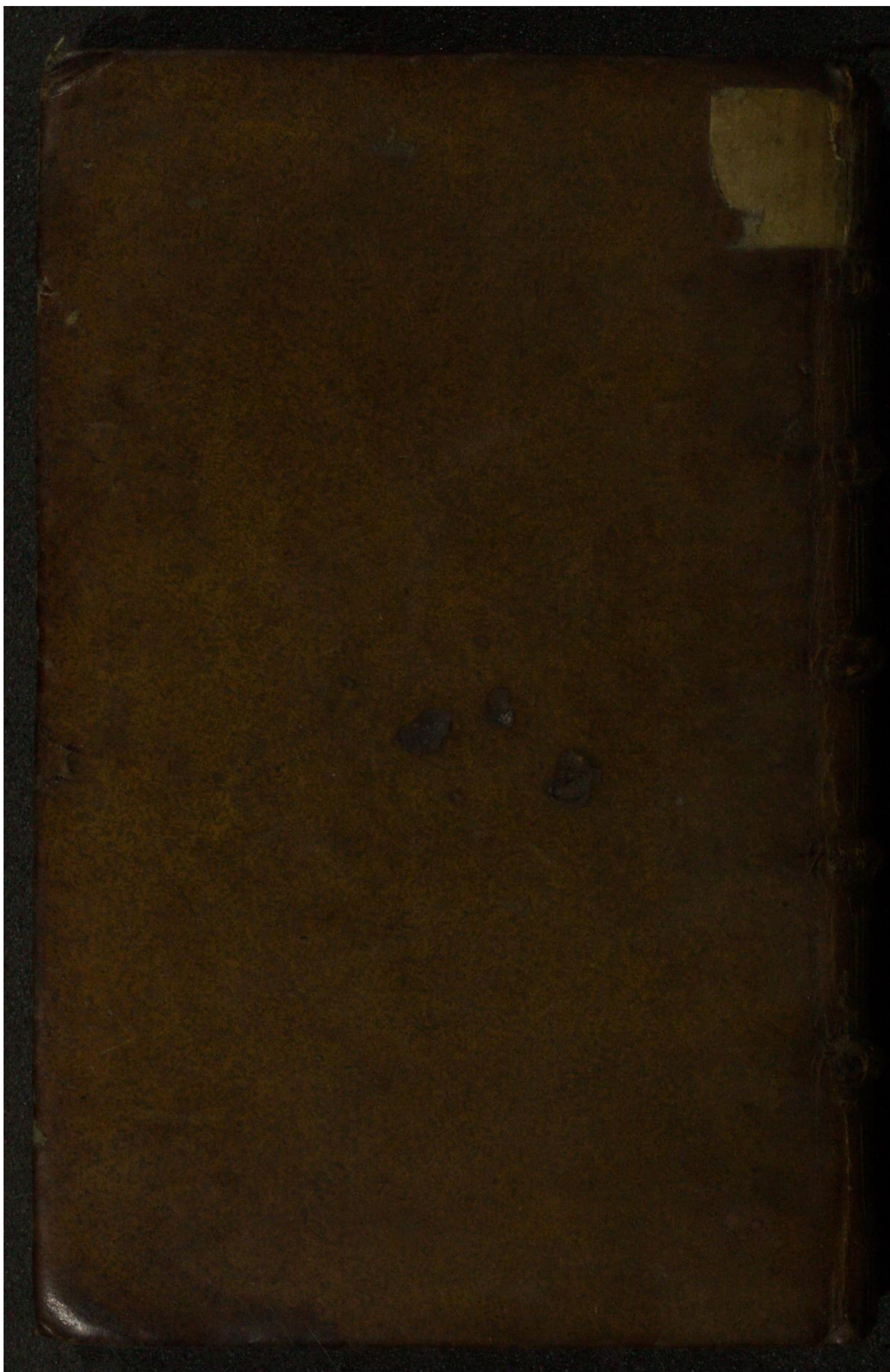

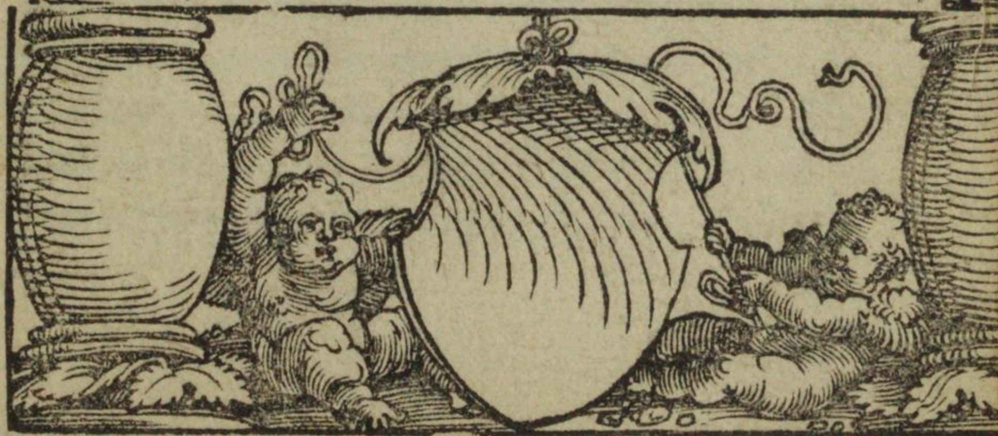

DE MEDICIS ET INFIRMIS COLLEctanea in ordinem centiloquij congesta.

Authore Hieronymo Mamfredo clariss. Philosopho, Medico, Astrologo.

Insuper in uigintiocto mansiones Lunæ, deq; impedimentis eiusdem generalibus, Ioannis Schöneri Mathematici collectanea.

M. D. XXX.

WELLCOME
LIBRARY
INSTITUTE

CLARISSI-

mo artium & Medicinæ doctori, domino Ioanni Schütz, Ioannes Schöner Mathematicus S.D.

NEmo est, doctor clarißime, qui ignoret, quàm præclara medendi ars existat, quantasq́; generi humano utilitates afferre soleat, ac ideo merito sapientis doctrinæ est obtemperandum, quæ iubet, ut medicus honoretur propter creatorem suum altißimum. Cæterum licet multa sint, sine quibus perfectus medicus esse non potest, potißimum tamen est, ut astrorum cursum haud negligat, sed totius motus cœlestis rationem exacte calleat, cum manifestius constet, q̃ q̄ quòd negari poßit totam hanc molem infernam, ab influentia affici superna, quod uel ex unius Lunæ incremento & decremento palàm conspici potest, cuius humiditate non solum æstus marinus augetur & minuitur, sed & animalia ac uegetabilia cuncta, illius imperio subiacere uidentur: ita, ut præ cæteris longis infirmitatibus obnoxij, Lunæ uim, aspectu uiciatam infelici, manifeste sentiant. Quod & Ptolemæus non ignorauit, dum ait: Maior autem Lunæ uis est humectare. Et paulo post: Luna mutatione manifesta corpora mutat. et licet Sol, Planetæ, ac reliqua astra, quæ fixa uocantur, multum ad rerum inferiorum uariationem faciant, Luna tamen præ

omibus alijs, tanq̃ terræ proximior, uires suas manifestius ostendit, dominiumq́; tam in rebus inchoandis, q̃ perficiendis gerit. Vnde & Hermes inquit: A Luna omnis rei initium accipitur, finis autem à domus suæ domino, quod quidem nec rei rusticæ gnaris est incognitum, quum nec terræ semina committant, nec plantant, non inserunt, non occant, nisi Lunæ motum prius in consilium aduocent. Quod quum ita sit, quid de medico dicendum erit, qui contemptis aut neglectis astris, uel sanguinem deiecerit, seu medicamentum miscuerit, aut porrexerit? Si enim infortunata Luna, aut infelicibus astris id facere ausus fuerit, sentiet profecto non sine magno suo dedecore, infirmi uero periculo extremo, q̃ imprudenter egerit. Quemadmodum nõ parum se profecisse intelliget, si astrorum beneficio arti suæ adiumento fuerit, non solum in pharmacis administrandis, sed et præparandis, quod & Marsilius ille Ficinus non ignorauit, dum ait: Medicinas cœlesti adminiculo cõfirmatas, nequaq̃ negligendas esse, nisi uitam nostram negligere uelimus. Ego enim, inquit, frequenti iamdudum experientia compertum habeo, tantum interesse inter medicinas huiusmodi, atq; alias absq; delectu astrologico factas, quantum inter merum & aquam. His rationibus uir clarißime motus, & quia Hippocrates medicorum princeps his adstipulatur, hoc opusculum, quod præcipue de Lunæ tractat potestate, præstantiæ tuæ Doctor Clarißime dedicare uolui, ut haberes, quod in ægrotorũ

cura

cura sequi posses, & obsequij mei monimentum certißimum haberes. Bene uale uir præstantißime. Nurembergæ ex ædibus nostris. Anno dominicæ incarnationis M. D. XXX.

LVNAE MAXIMAM POST SOLEM esse uirtutem, Thomæ Venatorij Carmen.

OMnia ui lucis superat Sol aureus astra,
Et terræ uires prodit ubiq; suas.
Hinc gen9 omne hominũ, surgit, genus omne animantũ,
Quicquid & in stagnis nascitur æquoreis.
At quales diuersa Deus per pectora sensus
Excitet, instabili lumine Luna regit.
Omnia nascentis reparant à munere uires,
Implentur succo languida membra nouo.
Mox ubi decrescit uideas decrescere uires,
Nec qui per uenas defluat humor adest.
Quod reflui ostendunt magni maris undiq; fluctus,
Atq; arbos celsi, quæ iuga montis amat.
Sæpe salutiferis succi perduntur in herbis,
Tempore crescentis quos rediisse uides.
Sæpe senescentis Lunæ si cornua serues,
Corripuit ualidos pestis acerba uiros.

Tunc Furijs locus eſt, tunc feruet turgida bilis,
Et timet extinctas curua podagra faces.
Quin fortuna ingens cælo expectatur ab ipſo,
Si uideat natum Delia pulchra uirum.
At ſi parte alia uultu intueatur iniquo,
Promittit morbos inuida ſæpe graues.
Deniq; dat uarios hominum Latonia mores,
Ingenium, ſtudium, robora, fata, necem.
Quorum qui ſtudio fugientia tempora ludit,
Is merito medici nomine dignus erit.
Iure igitur multis Medicum præſtare uetuſtas
Credidit, (ut docto carmine Homere canis)
Iliad. 2. ἰητρὸς γὰρ ἀνὴρ πολλῶν ἀντάξιος ἄλλων.
Quod largam exhauſtis uiribus addat opem.
Magnus honos arti, magnus fauor, omnia magna,
Arte Machaonia nil prius orbis habet.

τέλος.

CLARISSIMI MEDICI HIERONYMI MAMfredi, de medicis & infirmis Centiloquium.

Verbum I.

QVãuis medicina de se sciẽtia sit pfecta, Medicus tñ in opere suo sine Astrologia nõ est pfectus.

Verbum II.

O quantus error est periti medici, astrorum cognitiõe penitus carentis, quoniã nec medicinarũ exhibitio, nec phlebotomia, nec quodcunq; aliud opus eius recte fieri potest. Insuper neq; ægritudinis natura, neq; quẽ finem illa consequi debeat, sine astrorum obseruatione perfecte potest cognosci. Vnde & Aegyptiorũ antiquiores scientiæ medicinali Astrologiam adiunxerũt, ut utraq; uia procedentes in suo opere certiorem finem attingerent.

Verbum III.

Bonus medicus erit ille, in cuius natiuitate Mars & Venus fuerĩt corporaliter, uel aliquo beneuolo aspectu coniuncti, similiter Venus & Mercurius. Perfectus aũt medicus erit ille, in cuius natiuitate Mars & Venus iuncti fuerint in sexta.

Verbum IIII.

Magnus erit profecto error Astrologi in interroga

tionibus de infirmo, cum septimum & eius dominus fuerint impediti. Differas igitur interrogationem, aut non loquaris super illam timore erroris.

Verbum V.

Cum in interrogationibus de infirmo, aut in principijs ægritudinum fuerint septimū & eius dominus impediti, remoue mediam ab ægroto.

Verbum VI.

Cum in natiuitate alicuius fuerit luna in coniunctione aut maleuolo solis, & in aliquo angulo mixta stellis nebulosis, significat morbos inseparabiles in oculis. Et si luna in eodem signo cum sole, uel in signo opposito fuerit, & in aliquo angulo, & infortunæ de maleuolo eis associentur. Siquidem uespertinales à luna, & matutinales à sole, amittet natus utrunq; oculum. Et si solum unum luminare ab infortunis suo modo hoc patiatur, alterum oculum tantū amittet. Et deterius ex angulis, est ascendens & septimum, & oppositio de aspectibus.

Verbum VII.

Si ambo luminaria fuerint in sexta infortunata, natus sine aliqua dubitatione cæcabitur. Et si unum tantū, in uno oculo solum patietur. Similiter erit, si aliquod luminare fuerit dominus sextæ, & infortunatum. Et uniuersaliter, non poterunt oculi eius euadere grande nocumentum, in cuius natiuitate fuerint luminaria impedita.

Verbum VIII.

Quando

Quādo luminare temporis iunctum fuerit corporaliter cum aliqua infortuna, uel post luminare temporis, ascenderit aliqua infortuna, cæcabitur natus. Et si hoc infortunium fuerit in angulo, uel cum eis fuerit dominus ascendentis, cæcabitur in pueritia. Et si non fuerit in angulo, nec cū domino ascendētis, cæcabitur in senectute.

Verbum IX.

Quando signum sextæ domus fuerit Libra, et Mars in eo, dolores significat oculorum.

Verbum X.

Cum fuerit malus orientalis, significat impedimenta, de quibus non speratur curatio. Et cum fuerit occidentalis, ægritudines significat, de quibus speratur sanatio. Et maius est infortunium Saturni, cum fuerit in signis masculinis, & Martis in fœmininis.

Verbum XI.

Natus tunc erit surdus, quando fuerit dominus sexti Mercurius, & de maleuolo infortunatus à Saturno, maxime uero si fuerit in sexta. Similiter erit auditu damnatus ille, in cuius natiuitate fuerit Iupiter et Saturnus damnati super terram, scilicet in locis malis retrogradi uel combusti.

Verbum XII.

Impedimentū Mercurij à Saturno, est impedire linguam. Deterius autem, quando corporaliter coniunguntur, maxime uero in ascendente uel septimo, & in eodē signo cum sole, & Mercurius fuerit occidentalis, aut cū

fuerit Mercurius super terram corporaliter coniunctus Saturno, aut de maleuolo, & in signo muto, fueritq; infortunatus, scilicet in loco malo, retrogradus uel combustus, & peregrinus, erit similiter lingua damnatus, aut mutus.

Verbum XIII.

Damnabitur in olfactu ille, aut morbos patietur in naribus, in cuius natiuitate Mars & Venus super terrã fuerint impediti.

Verbum XIIII.

Non amittet sensum, neq; intellectum, in cuius natiuitate luna iuerit ad Mercurium, aut aspectum eius.

Verbum XV.

Epileptici sunt hi, in quorum natiuitatibus Luna et Mercurius non complectuntur adinuicem. neq; ullus eorum cum ascendente. Et cum hoc fuerit Saturnus in natiuitatibus diurnis, significator qualitatis animæ, & in angulo, et in nocturnis Mars. Et signa facientia epilepsiã maxime sunt Sagittarius & Gemini. Amentes autem sunt eodem modo, præter quòd Saturnus est in angulo in nocturna, et Mars in diurna, maxime uero, si in Cancro, Virgine, uel Piscibus fuerit. Demoniaci aũt sunt, quando cum hoc quod nuper dictum est, Saturnus fuerit dominus loci Lunæ, & Luna sub radijs, aut Mars dominus loci Lunæ, & Luna in opposito Solis, maxime autem in Sagittario & Piscibus.

Verbum XVI.

Luna

Lunatici uel fatui, aut homines leuis cerebri etiam erunt hi, in quorum natiuitatibus fuerit Mars in angulo terræ, in maleuolo Solis, aut Mercurius cum Saturno in ascendente in opposito Martis uel Mercurij, aut Luna cum Marte in ascendente in opposito Saturni, aut Luna & dominus ascendentis cum Mercurio infortunati à Marte. Aut Luna in ascendente in quadratura Saturni à medio cœli et opposito Mercurij, aut Luna separata à Saturno, & coniuncta Marti, uel separata à Marte, & coniuncta Soli, aut Mars inter Solem & Lunam in eodem signo. Aut Luna addens lumine, infortunata à Marte, in Sagittario uel Piscibus, aut Sol in opposito ascendentis, in termino infortunæ, ab ambabus infortunis impeditus, & non inspectus à domino domus suæ. Aut Luna & Sol infortunati in sexto uel in septimo in eodem gradu, aut ambæ infortunæ in ascendente in opposito Mercurij, & in omnibus his sint fortunæ absentes.

Verbum XVII.

Quando Iupiter & Sol fuerint in natiuitate damnati, sensus & intellectus damnationem significant.

Verbum XVIII.

Sol est sicut calor naturalis, uirtutes corporis custodiens, & Luna est significatrix corporis. Cū igitur hæc luminaria in natiuitatibus damnata fuerint, infortunis super ea eleuatis, damnamentū et debilitatem totius corporis faciunt. Verb.

Verbum XIX.

Cum fuerint infortunæ in angulis, & luminaria eis corporaliter applicuerint, aut in earum opposito, gibbositatem, uel claudicationem, aut alicuius membri destructionem significant, maxime si Luna in altero nodorum fuerit, aut in signis infirmantibus, quæ sunt, Aries, Taurus, Cancer, Scorpio & Capricornus, & adhuc magis in initio uel fine signi.

Verbum XX.

Cancer, Capricornus, Scorpius & Pisces, infirmitates generant, quæ corrodendo incedunt, ut impetigines, excoriationes, scrophulas, phistulas, cancros & lepras & similia. Similiter morpheati, leprosi & cancrosi sunt, in quorum natiuitatibus Luna separatur à Sole, & coniungitur Saturno sine aspectu fortunæ. Aut Luna in ascendente cum Saturno & Marte in aliquo signo aqueo. Aut Iupiter uel Venus fuerit dominus sexti, & ab aliqua damnatus infortuna. Similiter cum Luna fuerit infortunata in aliquo punctorũ equinoctialium, aut solstitialiũ, accidet morphea, uel impetigo, uel lentigo & similia.

Verbum XXI.

Artetici, podagrici, & dolorem iuncturarũ patientes, sunt, in quorũ natiuitatibus Saturnus uel Mars fuerit in sexto, uel in duodecimo, infortunans dominũ sexti, maxime si sextũ fuerit Capricornus, Aquarius uel Pisces. Et uniuersaliter, quando Saturnus uel Mars in

aliquo

aliquo prædictorum signorum fuerit, debilitatē uel aliquos morbos in partibus inferioribus ab inguinibus significat.

Verbum XXII.

Paralitici, & qui se mouere non possunt, aut tremuli sunt, in quorū natiuitatibus Luna fuerit in angulo cū Saturno, & Saturnus sub radijs combustus. Similiter, quando sextum & dominus eius infortunantur à Saturno sine radio fortunæ.

Verbum XXIII.

Stomachici sunt, in quorum natiuitatibus Mars & Saturnus fuerint in sexto uel duodecimo infortunantes Lunam, uel dominū ascendentis, maxime uero, si signū sextū fuerit Cancer. Similiter, quando Sol fuerit sub terra infortunatus, & Luna de nocte, maxime uero in sexta. Epatici uero sunt, quorū Iupiter fuerit dominus sexti ab infortunis de maleuolo inspectus. Aut Luna domina sexti fuerit infortunata à Marte. Similiter, si dominus ascendentis & Luna ambo infortunentur à Marte. Aut cū Mars sub terra fuerit infortunatus, & fellis damnamentū facit Mercurius infortunatus sub terra.

Verbū XXIIII.

Splenetici sunt, qui habent Lunam dominā sexti, infortunatā à Saturno. Aut fuerit dominus ascendentis infortunatus in septimo, aut Saturnus dominus ascendentis infortunatus à Marte, aut quomodocunq; Saturnus infortunatus sub terra. Pulmoniaci, Pthisici, & suffocationem

tionē anhelitus habentes, aut circa pulmonē dolores, Lunā habent in angulo terræ coniunctā Marti uel Saturno, aut ab eis infortunatā. Similiter, si Venus fuerit domina sexti infortunata in signo igneo. Cordiaci uero & debiles cordis sunt, in quorū natiuitatibus Sol fuerit dominus sexti, aut dominus partis infirmitatis & ipse infortunatur.

Verbum XXV.

Venus infortunata à Saturno, dolorē testiculorū facit maxime si fuerit in ascendente. Similiter Venus cū Marte in octauo. Aut Luna, Venus et Mars iuncti in maleuolo Saturni. Impotens coitus erit ille, qui habuerit Venerem iunctā Saturno, maxime in decimo uel octauo, aut Lunam iunctā Saturno in maeluolo Veneris, aut Saturnū in sexto uel duodecimo in signo humido infortunantem Venerē. Sterilis uero & impotens impraegnationis, si fuerit foemina, & habens Lunā & Venerē in signo sterili infortunatas à Marte et Saturno. Aut sit Saturnus in septimo uel decimo infortunans Iouē & Lunam, aut Venus fuerit cum Saturno, & Luna in sexto uel duodecimo infortunata. Et si fuerit masculus, Saturnus in ascendente in opposito Veneris, aut Venus in signo sterili infortunata à Saturno, aut Venus in domo Saturni maxime infortuuata ab eo. Et qui habuerit Venerē coniunctā Mercurio, et ambo sub radijs, castrabitur.

Verbum XXVI.

Emorroides uel morbos ani patiuntur, qui Saturnū

uel

uel Martem habuerint in ſeptimo, aut dominum aſcendentis in ſeptimo cũ Marte, uel de maleuolo ab eo, aut fuerit dominus aſcendentis infortuna, & ipſe in ſeptimo, ſine radio fortunæ. Aut Saturnus in aſcendente in oppoſito Martis, aut Mars in Scorpiõe ſine aſpectu fortunæ, aut Luna domina ſexti in ſeptimo, maxime infortuna. Diſinteriam uero & dolorem inteſtinorum ex uentoſitate ſuſtinebunt hi, in quorũ natiuitatibus Mars fuerit in aſcendente, & in Scorpione ſine aſpectu fortunæ, aut Mars de die cum cauda in quarto uel ſeptimo, aut Saturnus cum cauda in ſeptimo.

Verbum XXVII.

Maius infortunium Lunæ à Marte eſt, cum fuerit aucta lumine, & à Saturno cum fuerit diminuta. Time ergo ſuper infirmum, cum in principio ægritudinis fuerit Luna ſic infortunata, maiusq; infortunium Martis ad ſignificatores: potentiorq; eſt in infortunando, cum fuerit in ſignis maſculinis, orientalis, & de die, & è contra in Saturno. Et hoc modo erit augmentum proſperitatis, Iouis in ſeptentrione, & Veneris in meridie.

Verbum XXVIII.

Aſcendens et Aries habent caput. Secunda domus et Taurus, collum et guttur. Tertia et Gemini, manus, brachia et humeros. Quarta et Cancer, pectus, pulmonẽ, mammillas, et ſtomachum. Quinta et Leo, cor, epar, ſplenem et ilia. Sexta et Virgo, inteſtina, gracilia et zirbum. Septima et Libra, inteſtina groſſa, umbilicum

et cæ-

et cætera, quæ in uentre inferiori continentur. Octaua et Scorpio, renes, uesicam, genitalia, anum, femora, nates, testiculos et uuluam. Nona et Sagittarius, supremã coxarum medietatem cum parte testiculorum. Decima et Capricornus, inferiorem partem coxarum et genua. Vndecima et Aquarius, crura. Duodecima et Pisces, pedes. Et prima pars signi, primam partem membri poßidet. Secunda uero secundam, et tertia tertiam. In membro igitur illo erit ægritudo, in cuius signo uel domo fuerint dominus ascendentis, aut significator, uel Luna infortunati. Similiter et sextum et dominus sexti, et si fuerint infortunati supra terram, erit ægritudo in parte dextra, et si sub terra, in parte sinistra.

Verbum XXIX.

Arietis morbi sunt, epilepsia, aurium, narium, oculorum, dentium ac oris dolores, et cæteræ eorum ægritudines, scabies, impetigo, serpigo, pustulæ, et uestigia macularum in facie. Tauri sunt omnes ægritudines colli et gutturis, sicut scrofulæ, squinantes et cætera apostemata ibi nascentia. Gemini sunt ægritudines ex sanguine, maxime in manibus, brachijs, et humeris. Cancri morbi sunt, pruritus, scabies, lepra, puncturæ faciei, depilatio et paucitas barbæ, pustulæ, impetigo et serpigo. Leonis morbi sunt hi, qui in corde et diafragmate fiunt, et in cæteris membris, quæ poßidet Leo. Virginis morbi, qui in zirbo et intestinis gracilibus fiunt. Libræ morbi sunt, urinæ retentio, fluxus sanguinis inferior, et te-

nebrosi-

nebrositates oculorum. Scorpionis morbi sunt, oculorũ impedimenta, tinea, cancer, lepræ, scabies, punctura faciei, pustulæ, impetigo, serpigo & depilatio. Et uniuersaliter omnes morbi membrorum urinæ & genitalium quæ poßidet Scorpio. Sagittarij morbi sunt, cæcitas, febris, casus ab alto, et morbi ex bestijs aduenientes, membrorum abscisio, & morbi, qui fiunt in coxis. Capricorni morbi sunt, scabies, pruritus, lepra pustulæ, impetigo, serpigo, mutitas, surditas, febris melancholica, caligo oculorum, & morbi, qui coxis & genubus adueniunt. Aquarij morbi sunt in tibijs contingẽtes, ictericia, nigra melancholia, & uenarũ incisio. Piscis uero morbi sunt in pedibus aduenientes, scabies, pruritus, lepra pustulæ, impetigo & serpigo. Cum igitur aliquod horum acciderit in sexta, uel Luna aut pars fortunæ, aut dominus ascendentis, uel significator in aliquo horum signorum fuerit infortunatus, erit ægritudo de manerie & natura illorum. Distingue ergo inter ea, ad sciendũ ægritudinis naturam.

Verbum XXX.

Cum Saturnus dederit ægritudinem, erit ægritudo ex frigiditate. Cum uero Mars uel Sol, erit ægritudo ex caliditate & siccitate. Discurre igitur in omnibus signis hoc modo, & scies, à qua infortuna significatores infortunentur, ad sciendumm membrorum ægritudines ægritudinumq; naturas.

Verbum XXXI.

Non obliuiscaris etiam laborum, quos habent Planetæ in signis secundum Aegyptios. Quia in Ariete Saturnus habet pectus, Iupiter cor, Mars caput, Sol testiculos & coxas, Venus pedes, Mercurius tibias, Luna genua. In Tauro Saturnus cor. Iupiter uentrem, Mars collum, Sol genua, Venus caput, Mercurius pedes, Luna tibias. In Gemini Saturnus uentrem, Iupiter inguina, Mars spatulas & manus, Sol crura, Venus collum, Mercurius caput, Luna pedes. In Cancro Saturnus inguina, Iupiter uerēda, Mars pectus, Sol pedes, Venus manus & humeros, Mercurius collum, Luna caput. In Leone Saturnus uerenda, Iupiter testiculos & coxas, Mars cor, Sol caput, Venus pectus, Mercurius manus & humeros, Luna collum. In Virgine Saturnus testiculos & coxas, Iupiter genua, Mars uentrem, Sol collum, Venus cor, Mercurius pectus, Luna manus & humeros. In Libra Saturnus genua, Iupiter tibias, Mars inguina, Sol manus & humeros, Venus uentrem, Mercurius cor, Luna pectus. In Scorpione Saturnus tibias, Iupiter pedes, Mars uerenda, Sol pectus, Venus inguina, Mercurius uentrem, Luna cor. In Sagittario Saturnus pedes, Iupiter caput, Mars testiculos & coxas Sol cor, Venus uerenda, Mercurius inguina, Luna uentrem. In Capricorno Saturnus caput, Iupiter collum, Mars genua, Sol uentrem, Venus testiculos & coxas, Mercurius uerenda, Luna inguina. In Aquario Saturnus collum, Iupiter manus & humeros, Mars tibias,

Sol

Sol inguina, Venus genua, Mercurius testiculos & coxas, Luna uerenda. In Piscibus Saturnus manus et humeros, Iupiter pectus, Mars pedes, Sol uerenda, Venus tibias, Mercurius genua, Luna testiculos & coxas.

Verbum XXXII.

Saturnus de membris hominis, habet interiora auris, splenem, stomachum et uesicam. De humoribus melancholiam, cum fuerit ascendens ad augem in eccentrico & phlegma acre, cum fuerit descendens. De ægritudinibus habet pthisim, catharrum, parelisin, hydropisin, quartanam, ethicam, podagram, morpheam, leprã, cancrum, solutionem uentris, spleneticam paßionem, cæterosq; morbos, qui frigiditatis occasione proueniunt. De uirtutibus habet uirtutem retentiuam.

Verbum XXXIII.

Iupiter de membris hominis habet tactum, pulmonem, costas, cartilagines. De humoribus, sperma & sanguinem. De morbis, peripleumoniam, squinantiã, pleuresim, apoplexiam sanguineam & spasmum, cephalargiam, chardiacam, cæterasq; ægritudines, quæ occasione uentositatis & sanguinis, maxime peccantis, in quanto proueniunt. De uirtutibus habet digestiuam & augmentatiuam ac nutritiuam.

Verbum XXXIIII.

Mars de membris habet aurem cum Ioue participe, fel, renes, uenas, testiculos & dorsum, per quod defluit-

ſperma et epar. De humoribus cholerã. De morbis, febrem tertianam, cauſen, epigma, emigraneam, eriſipilam & puſtulas cum rubore & aſperitate ac fœditate, ignem ſacrum, pauorem & cogitationes horribiles inquietantes, aborſum, appetitumq́; carnium putridarum, & uniuerſas ægritudines ex calore & ſiccitate prouenientes. De uirtutibus habet iraſcibilem & attractiuam.

Verbum XXXV.

Sol de membris habet oculum dextrum, maxime in uiris, cor, cerebrum & medullam, femora & neruos. De morbis habet leſionem oris, fluxum reumatis ad oculos, & infirmitates calidas et ſiccas. De uirtutibus habet uirtutem uitalem.

Verbum XXXVI.

Venus habet de membris odoratum, ſperma cum Ioue participe, ſpinam dorſi, anchas, nates, lumbos, matricem & uuluam cum Luna participe, renes, uentrem pectinem, umbelicum et omnia genitalia, carnem atq; pinguedinem. De morbis habet frigiditatem et humiditatem epatis, ſtomachi, et cordis, apoſtemata humida, fiſtulas et humorum ſuperfluitates, et præcipue morbos frigidos et humidos circa genitalia. De uirtutibus habet appetitiuam.

Verbũ XXXVII.

Mercurius de membris habet linguam, memoriam & partem cogitationis, fel & nares. De morbis habet pertur-

perturbationem mentis, cogitationes horribiles, inquietudinem animi, maniam, melancholiam, epilepsiam, tussim, abundantiam sputi, & quandoq; habet morbos, qui ex superflua siccitate proueniunt, & damnamentum in felle. De uirtutibus cogitatiuam habet.

Verbum XXXVIII.

Luna habet de membris, gustum, deglutionem, stomachum, uentrem, pudenda mulierum & oculum sinistrum, & secundum aliquos cerebrum & pulmonem. De morbis habet paralesin, obliquitatem uultus, membrorum commotionem, & cæteros morbos, qui ex opilatione neruorum proueniunt, & epilepsiam, apoplexiam, & quicquid fuerit ex frigore & humiditate. De uirtutibus habet naturalem & expulsiuam.

Verbum XXXIX.

Significator occidentalis chronicas, orientalis uero, nouas ægritudines demonstrat. Considera ergo separationem Lunæ à Planetis, & hoc deseru t in interrogationibus.

Verbum XL.

In cuius natiuitate fuerit ascendens Taurus uel Scorpio, ipse erit causa suarum ægritudinum, et frequenter infirmabitur ex inordinato regimine.

Verbum XLI.

Quinta domus cum eius domino, epatis dispositionem ostendit, à qua urinæ sumuntur significationes, non obliuiscaris ergo.

Verbum XLII.

Prima hora diei, usq; ad tres horas temporales, est sanguinis. Secūdæ aliæ tres horæ sunt choleræ rubeæ. Tertiæ tres horæ, sunt choleræ nigræ. Et ultimæ tres horæ, sunt phlegmatis. Similiter et in nocte. Eodē quoq; modo est in quartis mensis lunaris, et in quartis anni.

Verbum XLIII.

Cum fuerint ascendens & Luna damnati, & eorum domini salui, erit ægritudo in corpore, & non in spiritu. Et si fuerint ascendens & Luna salui, & eorū domini damnati, erit ægritudo in spiritu, et non in corpore. Et hi omnes, si fuerint damnati, erit ægritudo in utroq; Similiter, si infortuna aspexerit ascendens et nō Lunam, erit infirmitas in spiritu, et non in corpore. Et si ē contra, erit infirmitas in corpore, et non in spiritu. Et si utrunq; aspexerit, erit infirmitas in utroq;.

Verbum XLIIII.

Sexti dominus in ascendente uel decimo collocatus, morbū manifestū denūciat. In septimo uero uel quarto, occultum, pariterq; in nono uel undecimo, manifestum. In alijs uero locis, occultum.

Verbum XLV.

Planeta retrogradus, longitudinem ægritudinis, & corporis consumptionem facit. Statio planetarum, uomitum & emigrancam. Planeta uero combustus, mortem. Casus autem & detrimentum Planetæ, malum & periau-

periculum in ægritudine adducit. Cum igitur dominus ascendentis, uel almuten, aut Luna alicui applicant Planetæ, iudica in eis secundum statum Planetarum, quibus applicant.

Verbum XLVI.

Signa mobilia, mutationem infirmitatis faciunt, eamq; facile remouibilem reddunt. Signa fixa, longam & durabilem, tardéq; mutabilem & remouibilem. Communia uero recidiuam, & quod plus est una. Considera igitur signum sextæ domus, & signum, in quo fuerit dominus eius, & dominus uel almuten ascendentis et Luna infortunati, et iudica secundũ quod inueneris.

Verbum XLVII.

Luna propria est corpori, propter consimilitudinẽ in operatione. Cum igitur in inuasione ægritudinis fuerit infortunata, periculosum utiq; et timendum. Commisce igitur significationes domini ascendentis cum significationibus Lunæ de bono & malo.

Verbum XLVIII.

In morborum principijs, si fuerit Luna in loco alicuius infortunæ natiuitatis uel quadratura, aut opposito eius, erit ægritudo difficilis ualde, & multo ualidius. Si Luna etiam in initio ægritudinis ab eadem infortuna fuerit damnata, è contra uero erit ægritudo leuis, si loco infortunæ fuerit fortuna, nisi ægritudinis complexio cũ illa fortuna conuenerit, & hoc dic, postquam noueris quantitatem ægritudinis.

Verbum XLIX.

Cum in initio ægritudinis Luna fuerit in sexta natiuitatis, aut quarta, septima, octaua, uel duodecima, & in utroq; tempore ibi fuerit infortuna, aut maleuoli infortunæ alicuius radij, mortem omnino denunciat, nisi fortuna, uel fortunæ radius in eo loco, in altero duorum temporum extiterit.

Verbum L.

Cum Luna in principio ægritudinis in loco suo natiuitatis fuerit, & à maleuolo infortunata, aut à domino triplicitatis primo anguli terræ natiuitatis, grande utiq; periculum ostendit. Deterius uero, si etiam in radice tale supra Lunam acciderit infortunium.

Verbum LI.

Cum fuerit ascendens infirmitatis contrariũ aut inimicum figuræ natiuitatis, scilicet, septimum, octauum, quartum, sextum, aut duodecimum, & non peruenerit annus reuolutionis ad illam figuram, pessimum erit.

Verbum LII.

Si Luna in principio ægritudinis ad locum applicuerit Solis natiuitatis, & antequam ad quadraturam Solis applicet, fuerit in signo suo natiuitatis, facilitatem ægritudinis ostendit.

Verbum LIII.

Non nocet fortunatis aspectus malus, sicut non prodest infortunarum aspectus bonus, nisi fuerit cum receptione.

Verbum

Verbum LIIII.

O quantus timor erit ſuper infirmum, cum fuerint hora interrogationis uel inuaſionis ægritudinis lumina ria ſub terra. Vita enim omnium animantium eſt ſecun dum gradum Solis & Lunæ.

Verbum LV.

In interrogationibus de infirmis, da aſcendens et do minũ eius, aut almuten in figura, infirmo. Septimũ uero et eius dominum, medico. Decimum et eius dominum, medicinæ. Quartum et eius dominum, fini, quem habe bit infirmus & infirmitas. Et à ſexto et eius domino, ſcies infirmitatẽ. Et ab octauo et domino eius, mortẽ. Et iudica ſecundum ſtatum uniuſcuiuſq; horũ in ſignifi catione eius.

Verbum LVI.

Si Luna & Sol ac almuten, uel dominus aſcenden- tis fuerint ſalui, domino octaui non aſſociati, ſine dubio liberabitur æger. Similiter, ſi duo ex his tales fuerint, & ſi è contra, morietur.

Verbum LVII.

Cum almuten uel dominus aſcendentis fuerit in ſuo caſu infortunatus & combuſtus, cum hæc quidem tria te ſtimonia ſimul iuncta fuerint, aut duo ex his, mortem deſignat, & deterius eſt, ut ſit ingrediens ſub radijs.

Verbum LVIII.

Quando ſignificator fuerit debilis, et dominus octa uæ fortis, horrendum ualde. Similiter, quando dominus

octauæ infortunat dominum aſcendentis. Aut quando dominus aſcendentis fuerit in octaua, & dominus octauæ in aſcendente, fortunis non aſpicientibus. Pars etiam fortunæ infortunata, malum portendit.

Verbum LIX.

Si dominus aſcendentis fuerit in octaua receptus à domino octauæ, nec ipſe recipiat eum, liberat poſt deſperationem.

Verbum LX.

Timendum eſt ualde ſuper infirmo, cum dominus aſcendentis & Luna applicant Planetæ exiſtenti infra terram, ſperandum autem, ſi applicant Planetæ exiſtenti ſupra terram.

Verbum LXI.

Octaui domino cardinem medij cæli permeante, domino quidem aſcendentis ſub terra quomodocunq;, timendum.

Verbum LXII.

Verendũ eſt ualde, ſi in aſcendente uel octauo, aut cum eorum dominis fuerint maleuolæ ſtellæ, & ſi beneuolæ, omnino ſecurum.

Verbum LXIII.

Beneuolis receptis non obeſt aduſtio neq; Lunæ. Receptio enim, eſt magnum quid, multa mitigans mala. Conſidera igitur in omnibus receptionem Planetarum, ſi rectum dare uis iudicium.

Verbum LXIIII.

Si Luna

Si Luna uelox cursu & crescens lumine, de beneuolo domino ascendentis applicuerit, sub terra existenti, maxime cum receptione salutem accelerat, quanto magis si domino ascendentis applicuerit, quod existat supra terram.

Verbum LXV.

Si dominus ascendentis fuerit in sexto, aut dominus sexti in ascendente, ægritudinis longitudinem et laborem denunciat. Hoc idem facit applicatio domini ascendentis corporalis, aut de maleuolo cum domino sexti, aut è contra. Et si de beneuolo, cito futuram salutem ostendit. Et infortunium domini duodecimi ad ascendens, et dominum ascendentis est, sicut infortunium domini sexti, licet non tantum, dominus enim sexti, macerat et desiccat, et quasi in defectum propellit.

Verbum LXVI.

Cum fortunæ fuerint potentes et uictrices, iudica bonum, cum uero infortunæ, malum.

Verbum LXVII.

Applicatio domini quarti corporaliter, uel ex maleuolo ad dominum octaui, longitudinem ægritudinis, & tandem mortem significat, si dominus quarti fuerit infortuna. Si uero fortuna, aut de beneuolo ad inuicem applicent, finis erit bonus.

Verbum LXVIII.

Cum dominus ascendentis infortunatur à domino

secundi

secundi, non nisi ægrum, cum magnis expensis, liberari aut mori designat. Et uniuersaliter à cuiuscunq; domus domino infortunetur, infortunium de natura illius domus ægro superueniet.

Verbum LXIX.

Non debet medicus de infirmo confidere, donec Luna uel dominus ascendentis non transiuerint planetam combustum, aut planetam ingredientem casum uel detrimentum suum. Et si ambo significatores fuerint in hoc damnamento, mors omnino expectanda.

Verbum LXX.

Cum fuerit Sol in ascendente, salutem largitur infirmo. Et si fuerit in sexta, remouet ægritudinem. Et si cõburerit dominum octauæ, uincit infirmitatem & mortem, & sanabit infirmum, est enim Sol candela cœli, et spiritus clarificans & ornans signa in quibus est, & comburens inimicos uitæ.

Verbum LXXI.

Non iudices mortem infirmo, si Iupiter iungitur Soli, quamuis dominus ascendentis applicuerit domino octaui.

Verbum LXXII.

Si Luna uel dominus ascendentis applicuerit domino octaui, uel eius maleuolo radio, aut è contra, fueritq; dominus octaui fortuna, longitudinem ægritudinis & laborem, sed non mortem significat. Si uero infortuna, omnino mortem, nisi Iupiter Soli uel Lunæ fuerit

coniun

coniunctus.

Verbum LXXIII.

Non poterit euadere infirmus, quando luminare tēporis & almuten aſcendentis fuerint damnati à domino octaui, uel à domino quarti.

Verbum LXXIIII.

Cum in exitu Lunæ de combuſtione inceperit ægritudo, augebitur quidem, donec uenerit ad oppoſitionis gradum.

Verbum LXXV.

Cum dominus aſcendentis fuerit in octaua infortunatus, ſeipſum interficiet ex malo regmine et mala cura.

Verbum LXXVI.

Indorum regula talis eſt: Numera annos ab hora natiuitatis uſq; ad principium ægritudinis, & in nato, qui ſteterit in utero nouem menſibus, multiplica prædictos annos per quinq;, & diuide per nouem. Et ſi ſteterit in utero per ſeptem menſes, accipe pro quolibet anno unum diem, & diuide per ſeptem. Aut numera ſigna, quæ ſunt inter Solem & Lunam in natiuitate, & per hunc numerum diuide prædictos, & ſi aliquid remanſerit poſt diuiſionem, euadet: & ſi nihil, morietur.

Verbum LXXVII.

In morbis quidem ſunt dies & horæ, quibus declarantur mutationes eorum ad bonum uel ad malum uelociter. Et ſunt dies cretici ſeu pugnæ, & hoc erit, cum Luna ad quadraturam uel oppoſitū ſui loci initij ægri-
tudinis

tudinis peruenerit. Vnde fit, ut septimus, decimusquartus & uigesimus uel uigesimusprimus dies cretici à medicis appellentur. Dies autem iudicatiui, quibus iudicium sumitur, ad creticos dies de salute aut morte, mortisúe periculo, sunt medietates quadratorum, ideo fit, ut quartus, undecimus et decimusseptimus dies iudicatiui numerarentur. Et hic accipitur quadratura uel aspectus per circulum directum, & non per gradus æquales, & hoc erit, si processerit ægritudo secundum qualitatem naturalem, & non acciderit error, qui disturbet infirmum. Cum igitur in principio ægritudinis inueneris in prædictis locis fortunam, tam de fixis, q̃ de erraticis, alterationem prosperam significabit. Si uero infortunam, alteratione aduersam, nisi fuerit ipsa infortuna ægritudini cõtraria, et fortuna ei similis. Et Luna in his angulis semper significat morbos acutos, & Sol prolixos.

Verbum LXXVIII.

Tẽpus mortis, aut deteriorationis infirmi erit, cũ significator aut Luna peruenerit ad corpus uel radios maleuolos infortunæ concordantis cum ægritudine, aut cum peruenerit ad gradum octauæ, uel ad dominum eius, aut ad dominum sextæ uel duodecimæ. Aut numera gradus, qui sunt inter significatorem et infortunatẽ Planetam, cui applicat, et da dies, menses uel annos. Cum enim fuerit significator inter ascendens & decimum, erunt dies uel horæ, & cum inter decimum &

septi

ſeptimum, erunt ſeptimanæ uel menſes. Cum uero inter ſeptimum & quartum, erunt anni, ſecundum quod fuerint ſigna mobilia, communia uel fixa. Et Saturnus cuilibet gradui dat menſem uel annum, Mars uero diem uel menſem. Et ſi ſignificator tendit ad combuſtiionem, tempus mortis erit in gradu combuſtionis, et qualibet die, qua Luna applicuerit infortunæ concordãti cũ ægritudine, fortificabitur infirmitas, maxime ſi Luna fuerit in termino infortunæ, ė contra uero dic de applicatione ſignificatoris, et Lunæ ad fortunã, quæ non eſt ſimilis ægritudini pro melioratione et ſalute.

Verbum LXXIX.

Cum in ægritudinis principio Luna fuerit infortunata, tnuc morietur uel deteriorabitur æger, cum iterum Luna ad illam infortunam, uel eius radium applicuerit. Et ſi fortuna in nullo duorum temporum Lunam aſpexerit, procul dubio non euadet, ė contra uero de fortuna et fortunæ radijs dicendũ, ad ſalutem uel meliorationem infirmi.

Verbum LXXX.

Si inter dominum aſcendentis et dominum octaui, fuerit applicatio de beneuolo, domino quidem octaui exiſtente infortuna, periculoſum et timendum, ſed non mortale, niſi aliæ diuerſæ concurrant conſtellationes.

Verbum LXXXI.

Humiditates corporum in prima & tertia quarta decedunt

cedunt, in secunda uero et ultima quarta recedunt. Quo fit, ut deteriora sint uulnera & incisiones factæ in prima & tertia quarta, q̃ in secunda & ultima.

Verbum LXXXII.

Præcaueat medicus in prima uisitatione infirmi ab hora Saturni & Martis. Si enim accesserit in hora Saturni: morietur infirmus, aut grandes anxietates & tarditates patietur medicus in curando infirmum, nec eum sanare poterit, nisi forte usq; ad desperationem. Et si in hora Martis accesserit, erunt lites et dedignationes inter eum & infirmum, & modicum lucrum. Hora uero Iouis & Veneris, multum laudantur. Aliæ uero horæ sunt mediocres.

Verbum LXXXIII.

Signa terrea in ægritudinibus chronicis commendantur, maxime uero Taurus. Pone igitur Lunam in aliquo ex eis, & in angulis, & penitus non applicet Saturno, nec eius radijs. Et cum fuerit infirmitas à stomacho supra, incipe curam, Luna in Ariete, Tauro, Gemini uel Cancro. Et si à stomacho ad tibias, sit Luna in Leone, Virgine, Libra uel Scorpione. Et si in inferiori parte corporis, sit Luna in alijs signis, & semper sit Luna fortunata, & ab infortunijs salua.

Verbum LXXXIIII.

Melior est extractio sanguinis cum uentosis in secunda medietate Lunæ, & in phlebotomia in prima medietate. Et non est bona phlebotomia Luna in Gemini,

sicut

ficut non est bonum uti uentosis, Luna in Tauro, maxime his signis ascendentibus. Et melius signum pro uentosando, est signum aëreum uel igneũ, ut sit Luna in eo, & ascendens sit illius naturæ.

Verbum LXXXV.

Caue cum phlebotomas, ne Luna sit in signo communi, quoniam aut phlebotomator percutiet uenam plus una percußione, aut erit necesse minui alia uice ad modicum tempus. Prætrerea caue, ne Luna applicet Marti per corpus, uel de maleuolo, ne forte uena ultra modum uulneretur, & sanguinis fluat multitudo. Non est tamen malum, ut ei applicet de beneuolo. Et similiter caue, ne quomodolibet applicet Saturno, quia aut sanguis non exibit, aut congelabitur, aut phlebotomator patietur anxietates et labores in suo opere. Similiter hæc accident, si hora Saturni fiat phlebotomia. Et si fiat minutio Luna applicante ad Martem, post minutionem mouebitur cholera, & si Saturnũ, mouebitur melancholia, & si fuerit cursu uacua, mouebitur flegma.

Verbum LXXXVI.

Bonum est in phlebotomijs, quòd Luna sit in Ariete uel Libra, & salua. Optimum autem, si tunc ad Iouem uel Venerem applicuerit, quia non timebit de ea minutione phlebotomatus, imò sentiet se leuem, eritq; ei proficua, malusq; exibit sanguis, & renouabitur bonus.

Verbum LXXXVII.

C In phle

In phlebotomijs et phramacijs cauendū, ne dominus octaui misceatur cum Luna, uel cum domino ascendentis. Similiter, ne Luna & dominus ascendentis sint in quarta uel octaua. Nec etiam dominus octauæ sit in ali quo angulorum. Non laudatur etiam, quód Luna sit in ascendente.

Verbum LXXXVIII.

Meliora signa in accipiendo purgatoria, sunt aquatica, et secunda medietas Libræ. Sitq; dominus ascendentis coniunctus, uel de beneuolo applicans Planetæ sub terra existenti. Et si pharmacū fuerit in forma electuarij, Cancer est melior. Et si in forma pillularū, Piscis. Et si fuerit potio, Scorpio, & secunda medietas Libræ.

Verbum LXXXIX.

Caue in laxatione uentris, ne dominus ascendentis applicet corporaliter, uel per aspectum domino medij cœli, uel Planetæ existenti supra terram, maxime in me dio cœli, et Luna existente in signo ruminanti. Si enim hæc omnia affuerint, mouebitur medicina sursum, & euomet eam.

Verbum XC.

In medicinis purgantibus per inferius, signa ruminantia sunt ualde mala, sicut in uomitiuis sunt ualde bona. Et maxime laudantur in uomitiuis Aries et Taurus, maxime cum Luna fuerit lumine diminuta, & descendēs in latitudine. Et remoue infortunas, et caueas à

quarto

quarto aſpectu Solis, maxime in Ariete.

Verbum XCI.

Cum aliquod membrum corporis euacuare uolueris, fortifica ſignum illius membri cum fortunis, & remoue ab eo infortunas. Et cum humorem melancholicum euacuas, bonum eſt, ut Luna applicet Ioui de beneuolo. Et ſi flegmaticum, Soli. Et ſi cholericum, Veneri. Et caue, ne Planeta, cui applicat Luna, uel dominus aſcendentis ſit retrogradus, quia medicina uometur.

Verbum XCII.

Si quis purgatorium acceperit Luna coniuncta Ioui, alleuiabitur & minuetur opus eius. Confortabitur enim natura ſupra medicinam, & eius deſtruet operationem. Nam in purgatorijs, melior eſt Lunæ applicatio ad Venerem, q̃ ad Iouem.

Verbum XCIII.

In medicinæ conſtrictiuæ adminiſtratione, ſit Luna in gradibus ſuæ exaltationis applicans Ioui, maxime ſi Luna & Iupiter, ac dominus aſcendentis fuerint declinantes ad arctos. Et caue in hoc à Venere et Marte.

Verbum XCIIII.

Tangere membrum ferro, & Luna in ſigno illius membri, periculoſum.

Verbum XCV.

Non eſt bonus uomitus, Luna in Leone, ſicut non eſt bona circumciſio, nec partium circa ueſicam inciſio, Luna in Scorpione.

Verbum XCVI.

In oculorum curationibus multum commendatur, ut Luna sit aucta lumine, & numero, et libera ab infortunis, & ab omni radio Martis euasa. Et iterum caue, ne Mars sit in ascendente, est enim Mars magnus damnator omnium membrorum capitis.

Verbum XCVII.

In enematis administratione meliora signa sunt, Libra & Scorpio. Et caue, ne dominus ascendentis aspiciat dominum sextæ, sed applicet Veneri.

Verbum XCVIII.

Cum balneũ exsiccatiuũ administrare uolueris cõtra ægritudines frigidas et humidas, sit Luna in signo calido et sicco, et applicet Soli, aut Marti de beneuolo. Et si balneũ madefactũ, sit Luna in signis aqueis. Quod si in Cancro de beneuolo applicet Ioui. Et si in Piscibus, Veneri. Et si in Scorpione, eorum alterutri.

Verbum XCIX.

Cũ calefacere uel infrigidare, humectare uel desiccare uolueris, fac ascendẽs signũ illius naturæ, et pone Lunam et dominum ascendentis in signo eiusdem naturæ. Et caueas semper ab infortunis.

Verbum C.

In omni opere tuo, quod circa corpus humanum exercere incipis, fuge horas Saturni & Martis, et elige horas Iouis et Veneris.

F I N I S.

IOANNIS

SCHONERII MATHEMATICI

in Lunæ obſeruationem collectanea.

Manſionem Lunæ ad quodcunq; tempus colligere.

QVære locū Lunæ ex diario, uel ex tabulis Aſtronomicis ad diem, cuius manſionē optas, eum locum Lunæ conferas in tabula manſionū .28. Lunæ ſequenti, inter ſigna et gradus manſionum. Nam ubi offenderis ſignum et gradum Lunæ tui diei propoſiti in principio manſionis, illa erit manſio Lunæ tui propoſiti, cuius numerus ad leuam tabulæ, qualitas uero et natura eiuſdē manſionis ad dextrā manum reperies. Si aūt locus Lunæ tui diei nō directe in numeris principij mā ſionis inuentus fuerit, ſed inter numeros finis et principij, erit tunc Luna in ea manſione, quā numerus principij manſionis denotat. Exemplo iſto accipe. Si locus Lunæ præciſe fuerit. 19. graduū. 56. minutorum Arietis, cum numerū confero numeris manſionū, et quia directe in principio manſionis primæ inuenitur, Lunam eo die in manſione prima fore denotat. Qualitas aūt eius dextram uerſus, temperata reperitur. Si aūt locus Lunæ nō directe in numeris principij manſionis repertus, ut exemplo utar, fuerit, ut in. 20.21. etc. uſq; in gradum 2. m. 16. Tauri, adhuc eſſet in manſione prima. Et ſic eodem modo de reliquis.

C 3 Nume

TABVLA .28. MANSIONVM LV-
ne, nostro seculo durabilis.

Numerus.	Initium man-			Finis sionis.			
	S	G	M	S	G	M	Qualitates.
1	♈	19	26	♉	2	17	Temperata.
2	♉	2	17	♉	15	9	Sicca. (uitāda.
3	♉	15	9	♉	28	0	Humida multū, sed
4	♉	28	0	♊	10	52	Humida multum.
5	♊	10	52	♊	23	43	Sicca & calida.
6	♊	23	43	♋	6	35	Temperata.
7	♋	6	35	♋	19	26	Humida.
8	♋	19	26	♌	2	17	Temperata.
9	♌	2	17	♌	15	9	Sicca.
10	♌	15	9	♌	28	0	Humida.
11	♌	28	0	♍	10	52	Temperata ad frigi.
12	♍	10	52	♍	23	43	Humida.
13	♍	23	43	♎	6	35	Temperata.
14	♎	6	35	♎	19	26	Temperata.

Numerus.	Initium man			Finis sionis.			Qualitates.
	S	G	M	S	G	M	
15	♎	19	26	♏	2	17	Humida.
16	♏	2	17	♏	15	9	Humida et frigi. sed uitãda.
17	♏	15	9	♏	28	0	Humida multum.
18	♏	28	0	♐	10	52	Sicca, sed uitanda.
19	♐	10	52	♐	23	43	Humida.
20	♐	23	43	♑	6	35	Humida.
21	♑	6	35	♑	19	26	Temperata.
22	♑	19	26	♒	2	17	Temperata.
23	♒	2	17	♒	15	9	Sicca.
24	♒	15	9	♒	28	0	Sicca.
25	♒	28	0	♓	10	52	Humida.
26	♓	10	52	♓	23	43	Sicca, sed uitanda.
27	♓	23	43	♈	6	35	Humida.
28	♈	6	35	♈	19	26	Temperata.

IMPEDIMENTA LVNAE, QVIbus uires ac influxus eius debilitantur atq; impediuntur, quantum huic proposito deseruiunt, undecim colliguntur.

Primum. Quando combusta fuerit intra Solis radios, aut in oppositis, siue etiam in quadratis configurationibus eiusdem fuerit. Dicitur autem Luna combusta, cum antecedit, uel sequitur Solem minus. 12. gradibus, & ista dicitur maior debilitas Lunæ.

Secundum. Quando infortunis, ut Saturno uel Marti iungitur, aut per diametrum uel tetragonum eorundem aspicitur.

Tertium. Quando capiti uel caudæ draconis Lunæ infra. 12. gradus coniungitur.

Quartum. Quando in Galaxia constituitur, quod est ab octauo gradu Geminorum ad secundum usq; Cancri. Item ab octauo Sagittarij usq; in. 13. eiusdem. Etiam à. 24. Sagittarij ad secundum Capricorni gradum.

Quintum. Quando stellis fixis de natura Saturni uel Martis coniungitur, prope zodiacum existentibus.

Sextum. Quando cursu tarda existit. Dicitur autem cursu tarda, quando medius eius motus diurnus maior fuerit uero eius motu diurno.

Septimum. Quando cursu uacua fuerit, hoc est, quando neq; Soli, neq; alicui Planetarum aliquo radiationis

tionis genere configuratur.

Octauum. Quando obsessa fuerit ab infortunis Saturno scilicet & Marte, aut inter radios eorundem malignos.

Nonum. Quando peregrina fuerit, hoc est, quando nullam habuerit de quinq; dignitatibus essentialibus fortitudinem.

Decimum. Quando est in uia combusta. Est autem uia combusta à .28. gradu Libræ in .3. Scorpionis gradum.

Vndecimum. Quando fuerit in loco eclipsis Solis uel Lunæ, donec eius significatum durauerit.

Notandum etiam uenit, quod in administratione medicaminum, atq; earum præparatione ad minus impedimenta Lunæ summopere uitanda sunt, & qualitas mansionis Lunæ eidem medicinæ competens eligenda. Quare, si alicui corpori humano per medicinas humiditatem inducere intendimus, fiet tunc præparatio & administratio earum, Luna in mansione humida absq; impedimentis discurrente. Si autem siccitatem inducere intendimus, fiet præparatio et administratio earum Luna in mansione sicca absq; impedimentis existente. Medicinæ uero, quæ fiunt pro conseruatione corporis, in sanitate præparentur, ac porrigentur Luna perambulante mansionem temperatam, semper tamen sit libera ab impedimentis supradictis. Hæc diligenter obseruanda erunt à medico.

IOANNIS

IOVIANI PONTANI, IN VERbum. LX. ac. LXI. centiloquij Ptolemei de Criticis diebus & Lunæ motus obseruatione, expositio.

Ptolemæus. LX. uerbo.

Super ægrotis Criticos dies inspice, ac Lunæ peragrationem in angulis figuræ sedecim laterum, ubi enim eos angulos bene affectos inueneris, bene erit languenti, contra male, si afflictos inuēneris.

PONTANVS.

Qui sint dies Critici non medicis solum, uerumetiam cuiuis aliquo ingenio prædito, satis cognitum est. Dicti autem Critici, quod morborum ipsorum perinde ac iudices sint, siquidē ipsis illis diebus morbi ne an ægroti futura uictoria sit, potißimum iudicari potest, unde Græci κριτικοὶ, id est iudicatiui, aut si malueris, discretiui, quod discernendi uim habeant, dicti sunt, quos esse septimum, quartumdecimum, ac uigesimumprimū diem, ex quo ægritudo ipsa cœpit, generaliter quidem Medici consentiunt, quippe, quos maxime obseruant, cum eorum maximum esse iudicium, sentiant. Cur autem eos tantopere obseruent, ratio hæc est, Luna cum ñostris corporibus dominetur ob insitam sibi uim ac po

testatem

testatem, ipsos corporum humores excitat, ac pro arbi trio moderatur. Quocirca locus eius ubi ægrotare quis cœpit, diligenter inspiciendus est, ac locus. Item huic aduersus, & utriusq; medius à dextra ac sinistra. Cum enim tria hæc loca, quem locum ægritudinis hora Luna tenebat aduersis, & ut Græci dicunt, diametris, ac quadrangulis radijs hostiliter feriant, ubi ad unumquemq; locorum eorum Luna transierit, necesse est uti morbus ille maiorem q̃ in alijs diebus commotionem faciat, propter aduersantium locorum naturã, ad quæ Luna peruenerit. Peruenit autem ad locum oppositum quartodecimo seu quintodecimo die, ad loca uero quadrangula, hoc est ad primum quidem quadrangulum, qui locus medius est loci Lunaris atq; aduersi, die septimo octauoúe, ad secundum uero uigesimoprimo secundoúe die, quorum dierum quod iudicia manifesta sunt, eam ob rem hi à Medicis potius obseruantur. Sed Mathematico de morbis, deq; ijs, quæ morbo accidunt, prædicere uolenti, alij quoq; dies obseruandi magna etiam diligentia sunt. Fieri enim potest tum propter coniunctiones fixarum stellarum, quæ noxiæ qualitatis sunt, tum etiã propter nocenteis Planetarum aspectus. uti Luna in alijs etiam diebus maiores atq; concitatiores commotiones humorum excitet, contra ut diebus, quos ante diximus, propter coniunctiones, aspectusúe adiuuantium stellarum, motus minores atq; sedatiores fiant, quod ipse non semel obseruaui, ea prædicere ausus, quæ res

ipsa

ipsa comprobauit. Vt autem prædicere Mathematicus hæc poßit, figuram cæli tempore ægritudinis incipientis ita constituet, ut è singulis uigintiduobus gradibus particulisq; minutis triginta unum latus efficiat, qui numerus quater ductus, quartam cæli partẽ implet. Quæ ratio docet gradus duos ac uiginti cum dimidiato gradu sedecies multiplicatos, trecentos ac sexaginta gradus complecti, quot graduũ totus cæli ambitus est. Hæc sedecim latera è singulis duobus ac uiginti gradibus partibusq; minutis triginta constituta, figuram sedecim laterum faciunt, qua figura constituta, & laterum angulis probe consideratis, non modo qui Critici uocantur, uerũ etiam cæteros omnes dies inspicies, iudicabisq; pro statu Lunæ atq; angulorum ipsorum, uel felici, uel aduerso, commotiones ipsas aut sedatiores, aut grauiores futuras. Quæ res, si à Medicis obseruaretur, et cum ipsis cautius, & cum ægrotis multo melius ageretur, neq; tam fallerentur q̃ falluntur, ubi quo minime suspicantur die, grauiores commotiones accidũt. Ne autem fallare, morbi qualitas cum stellarũ qualitate, quæ Lunæ angulisq; configurabuntur, comparanda est.

Ptolemæus LXI. uerbo.

Luna significat ea, quæ corporis sunt, ut quæ ei pro motu similia sunt.

Pontanus.

Non solum apte, uerumetiam necessario enunciatũ hoc à Ptolemæo subijcitur, quo docemur rationabile

esse,

eſſe, uti Lunæ motus à Medicis obſeruetur, quem corpo
ra ipſa ſequantur. Luna, inquit, ſignificationem atq; im
perium habet eorum, quæ corporis ſunt. Dixit autem
corporis, quod ea, quæ ſpiritus ſunt, Soli magis attribu
untur. Quod autem Luna corporibus imperet, incre-
menta ac decrementa ipſius plane docent, ſiquidem ex
creſcente Luna corpora implentur atq; humoribus ex-
ſuperant, decreſcente magis ac magis euacuantur atq;
areſcunt, id quod in omni ſylueſtri materia cædenda
etiã à ruſticis obſeruatur. Nanq; materia cæſa cum Lu-
na lumine aucta eſt, quod humidi fiat acceſsio marcet,
ac breui etiam tempore carie conficitur, ſiquidem humi-
dum ipſum ſuapte natura & facilius & citius corrum-
pitur. Contra materia cæſa cum decreſcens Luna, per
quam exiguo eſt lumine diutius perennat, nam quod
tunc ſiccior atq; attenuatior eſt, nõ tam facile corrumpi
tur. Hoc ipſum etiã in conchylijs, cancriſq́;, atq; in uul
neribus capitis manifeſtiſsime cernitur, eſtq́; res clarior,
quàm ut probatione multa indigeat. Non mirum igitur
ſi corpus febribus affectum pro motu ac ſtatu Lunæ ali
as maiores, alias minores commotiones ſentit, quando
etiam ubi ſanum ac firmum eſt, ad illius motum nunc
abunde ſe implendo, nunc tenuiter extenuando natura
liter moueatur.

F I N I S.

IMPRESSVM NVREMBERGAE
Sumptu Georgij Vuachter.
Anno M. D. XXX.
Menſe Martio.